

Wystąpienie Jarosława Dudy

Bardzo serdecznie Państwa witam i dziękuję za przybycie.

Myślę, że to bardzo ważna, a sądząc po frekwencji dla nas wszystkich, sposobność porozmawiania o tym, co określamy mianem Projektowania Uniwersalnego. W ostatnich latach bardzo dużo się o tym mówi. Mówi się o potrzebie zmiany filozofii, mentalności w podejściu do budowania otwartej, przyjaznej przestrzeni. To nie tylko przestrzeń w sensie architektonicznym, ale w sensie głównie mentalnym.

Dlatego bardzo Państwu dziękuję za przybycie.

Pozwolę sobie podzielić się kilkoma swoimi refleksjami na ten temat.

Otóż również, jako Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, a zarazem Krajowy Koordynator Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym, chciałbym dzisiaj z Państwem porozmawiać i skupić Państwa uwagę na tych problemach związanych z zapobieganiem marginalizacji, stygmatyzacji i dyskryminacji osób z obniżoną funkcjonalnością. Celowo nie używam w tym momencie sformułowania osób niepełnosprawnych, bo nie dotyczy to tylko tej kategorii. Obniżona funkcjonalność może być spowodowana różnymi trudnościami, takimi jak wiek, choroba, a chociażby opieka nad małymi dziećmi.

Co jest celem Projektowania Uniwersalnego?

To jest po prostu promowanie społeczeństwa włączającego wszystkich obywateli. Społeczeństwa, które zapewnia im pełną równość uczestnictwa.

Dlaczego Projektowanie Uniwersalne jest takie ważne? Dlaczego od kilkunastu lat i obecnie, tak ważną rolę odgrywa w działalności organizacji międzynarodowych, które podejmują różne działania w celu promowania równych szans i eliminacji z naszego życia kwestii dyskryminacji?

Odpowiedź wydaje się być oczywista. Chodzi oczywiście o to, że Projektowanie Uniwersalne to praktyczny wymiar demokracji i realizacja praw człowieka w praktyce.

Projektowanie Uniwersalne przyczynia się do promowania równego dla wszystkich dostępu do dóbr i usług z uwzględnieniem potrzeb tych użytkowników, których funkcjonowanie jest w jakimś aspekcie słabe lub czasowo ograniczone.

Zwracają na to uwagę agendy międzynarodowe, zalecenia Rady Europy oraz *Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych*. Traktują one Projektowanie Uniwersalne, jako narzędzie dostępu do przysługujących osobom niepełnosprawnym praw społecznych.

I rzeczywiście, Projektowanie Uniwersalne jest strategią o niezwykle doniosłym wymiarze społecznym. Proszę pozwolić, że przytoczę definicję Projektowania Uniwersalnego. Pewnie jest to jedna z wielu definicji ta, którą mam przyjemność się z Państwem podzielić brzmi:

„Projektowanie Uniwersalne to projektowanie produktów oraz otoczenia tak, aby były one dostępne dla wszystkich ludzi w największym możliwym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub wyspecjalizowanego projektowania.”

Koncepcja Projektowania Uniwersalnego wytacza nowe szlaki myślowe i jest oparta na zasadzie równości w większym stopniu, niż koncepcja udostępniania otoczenia osobom niepełnosprawnym. Podczas, gdy uzyskiwanie dostępności dla osób niepełnosprawnych za pomocą specjalistycznych rozwiązań ma często niezamierzony aspekt segregacyjny, to zasady Projektowania Uniwersalnego stanowią, iż podstawowe działania i rozwiązania będą z założenia odpowiadały potrzebom wszystkich użytkowników. Według tych zasad nie powinno być już potrzeby dodatkowej adaptacji produktu do potrzeb poszczególnych osób

niepełnosprawnych. Nie należy ustanawiać rozwiązań przeznaczonych specjalnie dla osób niepełnosprawnych. Nie powinno się też podkreślać, co się bardzo często w Polsce zdarza, kiedy uczestniczę w różnych oficjalnych sytuacjach otwarcia jakichś obiektów, z dumą podkreślane jest przez niektórych, że produkt ten został zaprojektowany specjalnie na potrzeby osób z obniżoną funkcjonalnością.

Myślę, Szanowni Państwo, że to już nie jest ten moment i nie ten czas i musimy to głośno naszym współużytkownikom życia społecznego uświadamiać.

Produkty i otoczenie powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby mogły one być użytkowane przez osoby w każdym wieku z różnymi możliwościami, umiejętnościami i różnym stopniem sprawności.

Mam nadzieję, że ta dzisiejsza konferencja przyczyni się do lepszego zrozumienia, jak bardzo Projektowanie Uniwersalne może zmieniać świat, w którym żyjemy, poprzez zapewnienie wszystkim ludziom równych praw i równego dostępu.

I pozwolę Państwo, że na zakończenie posłużę się metaforą, otóż chcemy razem wchodzić przez te same drzwi. Dostępność dla wszystkich użytkowników przynosi korzyści wszystkim członkom społeczeństwa.

Jeszcze raz dziękując Państwu za przybycie życzę owocnych obrad i dobrych wniosków i rekomendacji.

Wszystkiego najlepszego! Dziękuję bardzo.